Nro 98.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE DNIA 6 GRUDNIA V. S. 1813 ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

Ryga dnia 24 Listopada.

Dnia 17go Listopada o godzinie 9 wieczor Jenerał *Rapp* podpisał Kapitulacyą Gdańska. Nazaiutrz o godzinie 12 w południe *Neufahrwasser* i jego warownie, tudzież szańce *Zigankenberg* zostały woyskom Sprzymierzonym oddane. Dla kommunikacyi między *Neufahrwasserem* i *Nehrungiem* postawiono most łodziowy.

Klucze i bramy miasta oddane bydź maią dnia 12 Grudnia. Garnizon składa broń i dnia 19 Grudnia w trzech kolumnach odchodzi do Francyi. Jest on w niewoli woienney, i nie będąc wymienianym, przez rok i dzień jeden służyć nie może.

Ryga dnia 26go Listopada,

Następna ważna wiadomość sztafetą tu przysłana została:

Berlin dnia 29 Listopada n. s.

Hollendrowie wypędziwszy Francuzow z swoiego kraiu wezwali Xięcia *Oranii* do *Statuderatu*, i ogłosili Stany Jeneralne. Poseł wysłany już został do *Londynu*, dla wezwania Xięcia *Oranii*. Kiedy woyska pod wodzą Jenerała *Bülowa* twierdze nad rzeką *Yssel, Zwoll*, *Dewenter*, *Doesburg*, *Zütphen*, częścią bez oporu, częścią szturmem zdobyły; wybuchnęła rewolucya w *Amszterdamie*, *Reterdamie*, *Leidzie* i *Hadze* pod przewodnictwem Hrabiego *Byland*. Urzędnicy Francuscy zostali złożeni, i wszyscy woyskowi zabici lub rozbroieni. Rewolucya rozszerzyła się już po całym *Belgium*, i nawet około *Dunkierki* krwawe wypadki mieysce miały. Jenerał *Bülow* poszedł z *Doesburga* na *Arnheim*, i chciał bydź 27go w *Amszterdamie*, gdzie miał pomagać *Holendrom* do ugruntowania ich wolności. Tak nasze prawe skrzydło jest teraz w *Hollandyi*, lewe w *Basel*, zkąd zagraża *Francyi*, środek zaś stał dotąd pod *Moguncyą* i *Koblenz*.

Napoleon żądał od Senatu powszechnego uzbroienia narodu, lecz to zostało mu odmówione. Dalszém jego żądaniem było, aby nakazać nabor 300,000 konskrypcyonistow, i podatek 30 procentow od szczególnych maiątkow, na to jednak oboie nie było zgody. — Poiechał on znowu do *Metz* dla organizowania szczątkow swoiey armii. Koni już więcey dostać niepodobna.

J. K. W. Xiąże Szwedzki dnia 26 i 27go wyruszywszy z *Luneburga* przechodził przez *Elbę* pod *Boizenburgiem* dla uderzenia na *Davousta* i na *Duńczykow*.

Taż Gazeta *Ryska*, z którey wzięliśmy poprzednicze artykuły, w drugim Numerze zawiera następuiące wiadomości:

— *Urzędowa* kapitulacya *Gdańska* wczoray tu przysłana została. Składa się ona z 19 artykułow.

— *Statuder* Holenderski, wraz z morską wyprawą Angielską miał już wylądować w *Hollandyi*. Xiąże dziedziczny następca tey godności walczy teraz za sprawę powszechną pod wodzą *Wellingtona* na ziemi Francuskiey; młódszy Xiąże Fryderyk został przez Króla Pruskiego od korpusu Jen. *Kleista* powołany do *Frankfortu*, aby się ztamtąd udał do korpusu Jenerała *Bülowa*. Zapewne już teraz pozdrawia tego Xięcia oswobodzona *Hollandya*.

Jenerał *Bülow* przy weyściu do Hollandyi wydał następną proklamacyą;

Do mieszkańcow zjedoczonych Prowincyi Hollenderskich.

„Opatrzność uwieńczyła zwycięstwem oręż naszych Monarchow, i wielki Związek wolnych Europy narodow, oto już powtórnie zniszczył potęgę krwi chciwego uciemiężyciela Napoleona. — Niemcy potargali już zupełnie haniebne więzy, które ich wszelkiego dobra i szczęścia wyrzec się przymuszały.

„*Hollendrowie*! — Wy, którzyście pierwéy jeszcze od nas oparli się śmiało przemocy, i niegdyś tak chwalebnie niewolnicze zrzucili jarzmo, dla was także wybija godzina oswobodzenia od ucisku, któremu was, bez żadney waszey winy, wraz z tylą innemi ludami, poddał los nieszczęśliwy.

„Armia Sprzymierzona, która pod wodzą godnego następcy *Wielkiego Gustawa Adolfa* na północy otrzymała zwycięstwo, wchodzi w wasze granice, i wzywa was, abyście poszli za przykładem, który wam wasi przyiaciele i bracia w całych już Niemczech okazali.

„Korpus Pruski pod moiemi rozkazami, który składa część tey armii, podaie wam rękę, i dopomagać będzie do waszego oswobodzenia. Wkrótce i na zawsze powróci wasz byt dobry, kiedy uwolnieni od ucisku, uyrzycie waszą flagę powiewaiącą na wszystkich morzach.

„Mieycie w nas zaufanie, na któreśmy pierwéy niegdyś u was zasłużyli. Usprawiedliwimy go i teraz przez zachowanie nayściśleyszey karności, i nie maiąc innego życzenia, iak tylko odzyskanie Waszey swobody.

„Tak więc pełni ufności wchodzimy do was, iako do szlachetnych, walecznych i dawnych sąsiadów i przyiaciół. Nie wątpimy, że wasze współdziałanie dopomoże do szczęśliwego ukończenia wielkiego dzieła, które przy połączeniu i natężeniu sił wszystkich, wątpliwém iuż więcey nie iest.

„Okażcie się bydź godnemi swoich przodków. — Stawaycie, iak oni, pod chorągwiami, które powiewaią za wolność i za prawdę, i niech znowu świat zdumiewa się nad odwagą i męztwem, których zawsze *Batawskie* Legie, w sprawiedliwey walce, dawały dowody.

Jenerał dowodzący 3. korpusem Pruskiey Armii
v. Bülow.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Berlin dnia 28 Listopada n. s.

Do iednego z Członków Naywyższego Rządu woiennego w tey stolicy przyszła następna Urzędowa wiadomość o zawartey Kapitulacyi Twierdzy Szczecina:

Ta Twierdza ze wszystkiemi do niey należącemi Zamkami, i zapasami wszelkiego rodzaiu będzie woyskom naszym dnia 5go następuiącego miesiąca Grudnia oddana. Załoga z niey wyydzie, broń złoży, i w niewolą woienną nad Wisłę odprowadzona zostanie. Ci tylko Francuzi, którzy nie służyli woyskową, iako to Chirurgowie, Kommissarze etc. są wyięci od tego przeznaczenia. Officerowie zatrzy-

muią swoie ekwipaże, a Zołnierze tornistry. Te są celnieyszé warunki. Wkrótce ogłoszonym zostanie cały Akt kapitulacyi.

Stargard dnia 23go Listopada 1813.

Królewsko-Pruski Rząd woienny
Gubernator Woienny Gubernator Cywilny
Stutterheim. Beyme.

Berlin dnia 24 Listopada n. s.

Otrzymaliśmy tu następne Urzędowe doniésienie, przez które, Wodz naczelny Feldm. Xiąże *Schwarzenberg* odmawia ratyfikacyi kapitulacyi miasta *Drezna*:

Główna kwatera Frankfort dnia 17go Listopada n. s.

C. *Napoleon* wyruszywszy z woyskiem swoiém w okolice *Lipska*, zostawił w *Dreznie* korpus Marszałka St *Cyr*, aby mógł bydź panem *Elby* i tego obwarowanego miasta dopóty, póki spodziewana bitwa, o którey szczęśliwym wypadku dla broni Francuskiey bynaymniey się on powątpiwać nie zdawał, nie da mu znowu sposobności powrócić nad brzegi *Elby*:

Upadek *Drezna* musiał bydź nieuchronnym skutkiem przegraney przez Francuzow téy wielkiey bitwy. Aby go przyśpieszyć, Wódz naczelny osądził bydź rzeczą potrzebną wzmocnić zostawionego w okolicy *Drezna* przez Jen. Kaw. Barona *Benigsena*, Cesarsko-Rossyyskiego Jen. Leyt. Hr. *Tołstoia*, do czego przeznaczył oddział woyska pod wodzą Jen. Kaw, Hr. *Klenau*, który w samey rzeczy dnia 20go Pazdz. w tamtą stronę wyruszył.

Tym czasem Marszałek St *Cyr* z większą częścią swoiego korpusu wypadł z *Drezna* na lewy brzeg *Elby*, ale przez Hr. *Klenau* łącznie z Jen. Leytn. Hr. *Tołstoiem* nieprzyiaciel wparty na powrót do miasta, zewsząd otoczonym został.

Marszałek St *Cyr* znał dobrze trudność swoiego położenia, i dla tego dnia 6go Listop. uderzył na korpus Feldm. Leytnanta Xięcia *Wied-Runkel*, który miasto z prawey strony *Elby* zamykał. Zamiarem nieprzyiaciela było przebić się do *Torgau* i opuścić *Drezno*, jako niepodobne do utrzymania.

Waleczny odpor woysk pod wodzą Xięcia *Wied-Runkel* zniszczył wszelkie zamiary nieprzyiaciela, i przymusił go weyśdź na powrót do *Drezna*.

Położenie na ówczas nieprzyiaciela było bez żadney nadziei. Bez żywności i bez ammunicyi widział się on bydź przymuszonym, nie czekaiąc nawet poprzedniczego wezwania z naszey strony, ofiarować sam kapitulacyą Hrabiému *Klenau*.

Marszałek St *Cyr* sam w propozycyi swoiey korpus swóy w niewolą woienną oddaie, pod warunkiem jednak, iż ten powróci do Francyi, i po upłynieniu 6ciu miesięcy znowu przeciwko Sprzymierzonym Mocarstwom służyć może.

Jen. Hr. *Klenau* odpowiedział na to pismo, iż do przyięcia tak korzystnego dla nieprzyiaciela punktu kapitulacyi, nie miał żadnego upoważnienia, i musiałby się obawiać, aby sam do odpowiedzi pociągnionym nie był.

Mar. St *Cyr* nie zraził się jednak tém oświadczeniem, powtórzył swoie propozycye do kapitulacyi, która, że od naczelnego wodza Xięcia *Schwarzenberga* potwierdzenia nie otrzyma, on sam, jako doświadczony Jenerał, mógł to wcześnie przewidywać. W skutku tey kapitulacyi, która dnia 11go podpisana została, załoga pod warunkiem niesłużenia przez 6 miesięcy przeciwko Mocarstwom Sprzymierzonym otrzymała wolne odeyście do Francyi i w 6ciu oddzielnych kolumnach od dnia 12 do 17go z *Drezna* wymaszerować miała.

Chęc oszczędzenia miasta i użycia wóysk swoich do wypełnienia nowych poleceń, skłoniła Jen. Hr. *Klenau* do podpisania tey kapitulacyi, która tak się zupełnie sprzeciwia danym pierwiey temuż Jenerałowi przez Naczelnego Wodza rozkazom.

Z tego powodu Feldm. Xiąże *Schwarzenberg* uyrzał się w nieprzyiemney dla siebie konieczności, naganić postępowanie Jen. Kaw. Hr. *Klenau*, i tey kapitulacyi potwierdzenia swego odmówić.

Jen. *Feldzeugmeister* Margrabia *Chasteller* otrzymał zatém rozkaz donieść o tem Mar. St *Cyr*, i korpus nieprzyiacielski wprowadzić znowu w posiadanie *Drezna*, oddaiąc mu bez wyiątku wszystkie środki obrony, jakie przed podpisaniem kapitulacyi miał w swoiem władaniu.

Warunki kapitulacyi, które czyniła załoga *Erfurtska* zostały przez Jen. Hr. *Kleista* odrzucone, lecz dozwolony jey dnia 7go rozeym do dnia 20 przedłużonym został. (*z Gaz. Berl.*)

Frankfort dnia 15go Listopada n. s.

Dnia dzisiéyszego przybył tu Feldmarszałek *Blücher* — Przybył tu także Hrabia *Wrede* z małżonką swoią, który potrafił już znieść podróż z *Hanau* do tuteyszego miasta — Baron *Stein*, od dwóch dni tu przebywa.

Wczoray o godzinie 12 w południe, Nayiaśnieyszy Cesarz Rossyyski, odwiedził Króla Jmci Bawarskiego, przyczém Monarcha Rossyyski raczył prezentować Królowi cały tu przytomny Rossyyski Jeneralitet, Wielkiego Marszałka, i Fligel Adjutantów: iako to: Jenerała Naczelnego Hrabiego *Barclaia-de-Tolli*, Jenerałów Hrabiów, Arakczyiewa, Płatowa, Miłoradowicza, Uwarowa, Jenerałów Leytnantów Xiążąt Gorczakowa i Goliczyna, Kanownicyna, Hrabiego Szuwałowa, Ertela, Xięcia Augusta Holstein Oldenburg, Sabaniiewa, Prokołowa, Xięcia Wołkońskiego, Hrabiego Ożarowskiego, Baronow Rosena i Dibitscha, Tolla, Jenerałów Majorów Hrabiego Witta, Potemkina, Bystroma, Szeltuchina, Stawrakowa, Oldekopa, Hrabiów Siversa, i Potockiego, Xięcia Wołkońskiego, Michaud, Zakrzewskiego, Sepiagina, Selawina i Swieczyna.

Nayiaśnieyszy Cesarz Rossyyski, tudzież NN. Królowie Pruski i Bawarski, Wielcy Xiążęta Würzburski i Badeński, byli dnia wczorayszego na obiedzie u N. Cesarza Austryackiego.

(*z Gaz. Berlin.*)

z Kraiów Badeńskich 12go Listopada n. s.

Wczoray wieczorem Wielki Xże Badeński, wyiechał z *Carlsruhe* do *Frankfortu* — Armia Austryacko-Bawarska, będąca pod wodzą Jenerała *Wrede*, śpiesznym marszem ciągnie w okolice wyższego *Renu*: twierdzą iednak, że rezydencya *Carlsruhe*, ile można, od przechodów i kwaterunku wóysk uwolniona będzie — Francuzi ze *Strazburga* wysyłaią liczne patrole na prawy brzeg *Renu*. Wieś *Kehl* iest już nieodzownie na zruynowanie skazana — Pocztamt Badeński, który miał w niéy swóy pobyt, został przeniesiony do Kork. (*z Gaz. Berlin.*)

Halla dnia 22go Listopada n. s.

Dla nadania śpiesznego i dzielnego ruchu sile Narodowey odzyskanych Pruskich Prowincyi na lewym brzegu *Elby*, Rząd woienny tychże Prowincyi podzielił ie tymczasowie na 3 Departamenta. Pierwszy składa się z *Altmarku*, aż do granic Kantonu *Schönebeck ettc.* drugi z części południowey okręgu *Holz*, okręgu *Saali*, *Mansfeld*, *Halberstad*, *Queblinburg i Wernigerode*; 3ci z Xięstw *Erfurtu i Eichsfeldu*, z *Hohenstein*, *Nordhausen*, *Mühlhausen i Trefurtu*. Na mieyscu byłych Prefektów Rządzą tayni-Radcy *Köpken w Stendalu*, *Scheele i Gebel w Heiligenstad*.

(*z Gaz. Berlin.*)

Medyolan dnia 7go Listopada n. s.

Główna kwatera Wice-Króla iest w *Mantui* — Austryacy stoią iuż w górach pod *Brescia i Bergamo*, i co moment oczekuią ich przybycia do *Medyolanu*. W tey stolicy wszystko iest w ruchu — Dwór Ministrowie, Senat i inne Władze, gotuią się do odiazdu. Członkowie, którzy Rząd tymczasowy składać maią, są iuż przez deputacyą miasta wybrani. — Z resztą wszystko tu spokoynie. (*z Gaz. Berlin.*)

Zurich dnia 14go Listopada n. s.

Przeszły Król *Hollenderski* w podróży swoiey do Francyi, nie doiechał do *Paryża*; w bliskości tego miasta udał się na powrót, i przez *Neufchatel* przy-

był do *Szwaycaryi.* Dnia 11go Listopada nocował w *Büren*, a dnia 12go w *Solothurn.*

Londyn dnia 9 Listopada n. s.

J. K. W. Xiąże Regent dnia wczorayszego sam, w osobie swoiey, otworzył posiedzenie Parlamentu. Ulice, przez które przeieżdżał, były napełnione niezmiernym tłumem ludu, który przez okrzyki wyrażał ku temu Xiążęciu miłość i wdzięczność swoią. Wiadomość o świetném powodzeniu broni Monarchow Sprzymierzonych nie dawno ogłoszona, była także powodem uniesień radości i wesela: które się na wszystkich twarzach malowały. J. K. W. o godzinie 2 wszedł do Izby Parów, gdzie po przybyciu Izby Niższey, zagaił to posiedzenie mową, którey niżey położymy tłumaczenie. Po oddaleniu się J. K. W. Hrabia *Dygby* proponował adres, a proiekt jego był wsparty wymównie przez Hrabiego *Clare.* Margrabia *Wellesley* i *Lord Grenville* pochwalili mocno uczucia i zdania wyrażone w mowie Regenta, i zgodzili się na proponowany adres. Hrabia *Liverpool* uczynił uwagę, iż jeżeli co jest zdolném powiększyć radość sprawioną przez wielkie i szczęśliwe wypadki w *Saxonii*, tedy tém zapewne będzie ta jednomyślność, jaka się w tey Izbie okazuie. Dodał jeszcze, że pomyślność oręża nie tylko nie powinna bydź hasłem nieczynności, ale owszem że przyszedł moment, w którym potrzeba podwoić usiłowań dla otrzymania powszechnego i takiego pokoiu, któryby przy trwałości swoiey mógł zaręczyć bezpieczeństwo, nie tylko dla *Anglii* i jey Sprzymierzeńcow, ale nawet dla samych jey nieprzyiacioł; i że Wielka *Brytania* nie żądałaby od swoiego nieprzyiaciela, tylko tego, na coby sama zezwoliła, gdyby była w podobném, jak on jest, położeniu. — Podobny adres proponowany w Izbie Niższey przez Lorda *Compton* synowca zmarłego Ministra *Percewal*, był z rowną jednomyślnością przyięty.

Mowa Xięcia Regenta.

Milordowie i Mości Panowie!

„Z naywiększym żalem jestem przymuszony wam donieść, że opłakana choroba Króla jeszcze się ciągle przedłuża.

„Wielkie i świetne powodzenia, przez które podobało się Opatrzności Boskiey pobłogosławić orężowi J. K. Mości, i jego Sprzymierzeńców w ciągu teraznieyszey kampanii, zrządziły ważne dla Europy wypadki. —

„W *Hiszpanii*, po chwalebném i stanowiącém zwycięstwie pod *Vittoria*, wóyska Sprzymierzone posunęły się aż do *Pireneów.* Wszystkie usiłowania nieprzyiaciela dla odzyskania kraiu, który opuścić musiał, były zniszczone, twierdza St *Sebastien* zdobyta, i nakoniec woysko Sprzymierzone zaięło stanowisko na granicach *Francyi.* — W tém pasmie świetnych działań, z naywiększą radością uyrzycie talenta i doświadczoną biegłość wielkiego wodza, Feldm. Margrabiego *Wellingtona*, tudzież stałość i niespracowane męstwo, które okazały woyska trzech narodow pod wodzą jego zostaiące.

„Wypowiedzenie rozeymu w północney Europie, i oświadczenie woyny Cesarza Austryackiego przeciwko *Francyi*, są wypadki tém szczęśliwsze, iż im towarzyszył systemat serdeczney jedności i zgody pomiędzy Mocarstwami Sprzymierzonemi.

„Skutki tego połączenia się przewyższyły samą nawet nadzieię. — Znakomite zwycięstwa odniesione nad woyskiem Francuskiem w *Szląsku*, pod *Culm* i pod *Dennewitz* zniszczyły zamiary nieprzyiaciela przebicia się w środek *Pruskich* i *Austryackich* kraiow. — Za temi pomyślnościami poszedł ciąg działań ułożonych z tak wielkim rozsądkiem, i wykonanych z tak doskonałą rostropnością, biegłością i mocą, że ich skutkiem nie tylko było wywrócenie wszystkich planow, które Władca Francyi z taką chełpliwością przy rozpoczęciu woyny ogłosił, ale nawet zabranie lub zniszczenie naywiększey części woyska pod jego bezpośrednim dowództwem.

„Roczniki Europy nie wystawiaią nigdy przykładu świetnieyszych i bardziey stanowiących zwycięstw, jak te, które w ostatnich czasach na polach *Saxonii* otrzymane były.

„W tym czasie, kiedy waleczność i wytrwałość woysk Sprzymierzonych, rozwinione w tey wielkiey walce, do naywyższego stopnia podniosły ich woienną chwałę, jestem przekonany, iż się złączycie ze mną dla oddania hołdu pochwał i podziwienia Monarchom i Xiążętom, którzy się w tey świętey sprawie niepodległości narodowey, tak górnie znamionowali, jako Wodzowie swoich woysk i ludow. — Ku takim dążąc celom, nie wątpię bynaymniey, iż zechcecie uczynić mnie zdolnym do przyzwoitego wspierania systematu, ktory maiąc swe źródło w bezinteressownych i wspaniałomyślnych widokach Cesarza Rossyyskiego, i będąc z równą mocą popierany przez inne Mocarstwa Sprzymierzone, zrządził tak zadziwiaiące odmiany w stosunkach stałego lądu.

„Dam rozkaz, aby kopie rozmaitych umow, zawartych z Mocarstwami Północnemi, były przed wami złożone, jak tylko ich ratyfikacye przyzwoitym porządkiem wymienione zostaną.

„Powinienem wam donieść, żem zawarł Traktat przymierza i zgody z Cesarzem *Austryackim*, i że potężny Związek już uformowany otrzymał ważny przybytek siły przez oświadczenie się *Bawaryi* przeciwko *Francyi.*

„Jestem przekonany, iż ze szczególną radością zapatrywać się będziecie na to odnowienie dawnych stosunkow z Austyackim Rządem, i że ceniąc przyzwoicie przystąpienie tak wielkiego Mocarstwa do sprawy powszechney, będziecie gotowi dadź mi sposobność wspierania Cesarza *Austryackiego* w dzielném popieraniu tey woyny.

„Woyna pomiędzy *Wielką Brytanią* i Stanami zjednoczonemi *Ameryki* trwa dotąd, ale mam ukontentowanie wam donieść, iż środki użyte przez Rząd Stanow zjednoczonych do podbicia *Kanady*, zostały zniszczone przez waleczność woysk J. K. Mości, tudzież gorliwość i męstwo Amerykańskich Jego poddanych.

„W tym czasie, kiedy Wielka *Brytania* łącznie ze swoiemi Sprzymierzeńcami, rozwija całą swoią siłę przeciwko nieprzyiacielowi powszechnemu narodow niepodległych: mocno żałować potrzeba, iż znayduie nowego nieprzyiaciela w rządzie kraiu, który powinienby mieć ten sam rzeczywisty interes w wypadku tey wielkiey walki. — Cały świat jest przekonany, że Wielka Brytania w tey woynie nie była stroną zaczepną.

„Do tey pory nie widziałem żadney skłonności w Rządzie Stanów ziednoczonych do położenia końca tey woynie, z którey mógłbym korzystać sposobem zgodnym z tą troskliwością, z iaką powinienem czuwać nad interessami poddanych J. K. Mości. — Jestem gotow w każdym czasie weyśdź w układy z tym Rządem, dla pogodzenia po przyiacielsku zobopólnych pretensyi, podług zasad zupełney wzaiemności zgodnych z maxymami prawa Publicznego, i prawami morskiemi Wielkiey Brytanii.

Mości Panowie Izby Niższey!

„Rozkazałem, aby złożono przed Wami Listę wydatków potrzebnych na rok przyszły — Chociaż mi iest przykro, iż summa ich iest tak znaczna, iestem iednakże pewny, iż zapatrywać się na to będziecie, iako na skutek nie uchronnéy potrzeby, zważaiąc rozciągłość i naturę naszych woiennych natężeń. — Powinienem Wam powinszować polepszonego i kwitnącego stanu naszego handlu, i spodziewam się, że obfite żniwo, którém nas w roku terazniejszym obdarzyła dobroczynna ręka Opatrzności, przyniesie istotną ulgę Ludom Wielkiey *Brytanii*, i sprawi znaczne pomnożenie w wielu gałęziach dochodu.

Milordowie i Mości Panowie!

„Winszuię Wam, iż powszechne przekonanie, które teraz panuie w większey części Europy, iest

takie, że woyna, którą Mocarstwa Sprzymierzone prowadzą przeciwko Władcy Francyi, iest woyną nieuchronney potrzeby, i że iego widoki powszechnego Panowania, nie mogą bydź zawiedzione, tylko przez opór połączony i stateczny.

„Duch publiczny i zapał Narodowy, które się przyłożyły do następnego oswobodzenia, Królestw *Portugalii i Hiszpanii*, tudzież Monarchii *Rossyyskiey*, ożywiaią teraz Niemieckie Narody; i mamy prawo spodziewać się z pewnością, że podobnaż stałość zrządzi równie chwalebne skutki.

„Wszakże ubolewać muszę nayczuley nad przedłużeniem tey długiey woyny, i tych wszystkich klęsk, iakiemi nienasycona ambicia władcy Francuzkiego od tak dawnego czasu przywala Europę.

„Ani z moiey strony, ani ze strony Sprzymierzeńców J. K. Mości, żadna skłonność wymagania od Francyi ofiar nie zgodnych z iey honorem, albo przeciwnych iey słusznym, iako Narodu, pretensyom, nie stanie się nigdy zawadą do pokoiu — Powrót tego Wielkiego dobrodzieystwa na zasadach prawdy i równości, nie przestał nigdy bydź przedmiotem naygorętszych moich-życzeń, ale iestem zupełnie przekonany, że tylko przez przedłużenie tych natężeń, które iuż oswobodziły znaczną część Europy od przemocy nieprzyiaciela, ten wielki cel osiągnionym bydź zdoła. — Stałość to i wytrwałość tego Narodu, zrządziła po większey części te wszystkie korzyści. Niech więc ta uwaga pobudzi Nas do nowych usiłowań, a pochlebiam sobie, iż wkrótce będziemy mogli przyprowadzić te długą i trudną woynę do takiego końca, który będzie zgodnym z niepodległością wszystkich Narodów i powszechném bezpieczeństwém Europy. (*le Conserv.*)

WIADOMOSCI ROZMAITE.

— Podług naynowszych i pewnych doniesień, główna kwatera *Soulta* była w *Orthez*, a *Wellingtona* w *Oleron*; obadwa te mieysca leżą w Departamencie niższych *Pireneów*

— *Napoleon* po przybyciu swoim do *St. Cloud*, nazaiutrz złożył radę Finansów, a potém ieszcze dwie albo trzy rady — Gazety Francuzkie nie wspominaią o żadnych uroczystościach.

— Gazety *Niemiec północnych*, aż do dnia 27go Listopada, nie zawieraią żadnych wiadomości o krokach *Danii* do zawarcia pokoiu; owszem mówią, że Król *Duński Barona Selby*, iednego z naymędrszych Ministrów *Danii*, i wielce bogatego człowieka, ogłosił na przyszłość niezdatnym do sprawowania Urzędów Dyplomatycznych, ponieważ on samowolnie opuścił mieysce swoie przy *Hieronimie Bonapartym*. Wszakże ta nowina wyięta iest z *Monitora*, równie iak nowina o wypowiedzeniu woyny przez *Danią* niektórym Dworom Sprzymierzonym. Lubo więc ta wiadomość może bydź wynalazkiem *Monitora*, iak Konkordat i tysiąc innych, zważać ieszcze potrzeba datę tych woiennych deklaracyi. Miały one bydź podpisane w *Kopenhadze* dnia 22go Pazdziernika, kiedy ieszcze było rzeczą niepodobną, aby tam cokolwiek wiedziano o zwycięztwach pod *Lipskiem*. *Monitor* przez śpieszne swoie doniesienia chciałby pociezać Francuzów, i *Danią* siłą zatrzymać w swoim związku.

— *Davoust* ma swoią główną kwaterę w *Oldeslohe* w kraiu *Holsztyńskim* „ (*z Zuschauera*)

— Dnia 22go Listopada n. s. zaczęło się formalne obleżenie twierdzy *Torgau*. Dowodzący naczelnie Jenerał *Tauenzien*, rozkazał naprzód zdobydź ważne i warowne stanowisko *Teichhäuser*, co przez woyska pod wodzą Kapitanów, *Więskowskiego i Dobschütza* wykonaném zostało. Długie przedmieście z tey strony twierdzy obrócone zostało w popiół, co upewniło posiadanie tego stanowiska dla wóysk Pruskich. Jenerał *Tauenzien*, wydał następną do żołnierzy odezwę — „ Żołnierze! z sercem pełném pociechy wzy„ wam was do boju! Zdobycie twierdzy *Torgau*, po„ winno nowym laurem uwieńczyć skronie wasze!
„ Nie raz iuż byłem tak szczęśliwy, iż przewodni„ czyłem zwycięskim zastępom waszym, i teraz kar„ mię się podobnąż nadzieią — Pomniycie, że na
„ was patrzy Europa! Nie zapominaycie, iż iesteście
„ Prusacy, i że czwarty korpus armii w waleczno„ ści, wytrwaniu i sile żadnemu innemu nie ustępu„ ie — Opatrzność, która tak cudownie opiekuie się
„ świętą Sprawą, za którą walczymy, nie ubliży nam
„ i teraz wsparcia swoiego — Bóg, i Król niech bę„ dą hasłem naszém.

— Przed kapitulacyą Drezna, Rząd tego miasta przysłał do Jenerała *Klenau* następną notę, która stan tey stolicy wystawia.

„ Będąc upoważnieni imieniem kraiu Cyrkułu tuteyszego i miasta *Drezna*, do przedstawienia uniżoney prozby o łaskawe względy i zachowanie stolicy naszey, gdy całą naszą ufność w wspaniałości N. N. Sprzymierzonych Monarchów i ich Wodzów pokładamy, cieszymy się iuż naprzód nadzieią pożądanego skutku. Celem bowiem NN. Sprzymierzonych nie iest podbicie, ale uszczęśliwienie Ludów i Miast, ożywienie handlu i dobrego bytu, oraz przywrócenie węzłów ufności, która iedynie trwałe związki ugruntować może. — Znaydą tu wstęp takowe względy, którę są czerpane z interessu Administracyi, i z obowiązków ludzkości. — Mówimy tu za Stolicą Kraiu spustoszonego bezprzykładną woyną, mówimy za miastem, które niesłychane poniosło udręczenia, i które teraz na zupełne wystawionem iest zniszczenie, ieżeli Bóg ku zachowaniu iego nie skłoni serc tych, którzy losem iego zarządzaią. — Skutki z dłuższego stanu obleżenia wynikaiące, nie dotkną naypiérwéy woyska Francuzkiego, które ieszcze ma nieco zapasów, i zamiar przywłaszczenia sobie wszystkiego, ale spotkaią mieszkańców miasta. Zgubna gorączka nerwowa, rozpościera się między familiami, a zła żywność ieszcze ią bardziéy pogorsza. Ostatnie mieszkańców zasiłki wzięte są w rekwizycyą, a do tego zagrażaią im chwyceniem się nayostrzeyszych środków — Wkrótce przez spustoszenie stolicy, rozszerzy się powszechna żałoba po Kraiu, którego mieszkańcy spodziewali się ocknąć do lepszego życia. — Stolica Kraiu iest sercem jego; skoro tylko źródło życia zniszczone, tak ogół bezsilny upada. — Obecne tu Członki Domu Królewskiego, znoszą razem z nami nędzę; są one szczególniéy wystawione na naywiększe niebezpieczeństwo przy rozszerzeniu się chorób śmiértelnych. — Cyrkuł, który iuż dawniéy przez stoiące w nim woyska ucierpiał, nie długo iuż będzie w stanie znoszenia ciężarów, iakich przy naywiększym porządku, obecność woyska oblegaiącego wymaga. — Nie bez przyczyny sądziemy, że Francuzki Dowódzca będzie gotów przychylić się do chwalebnéy kapitulacyi. Wchodzić w iéy rodzay, iest nad nasz obręb. Tego tylko spodziewać się możemy, że wzgląd na znayduiącą się tu Familią Królewską, na Kray, na Cyrkuł i Miasto, przyczyni się istotnie do pomyślnego ukończenia umowy; że zniszczenie miasta i źródeł iego nie poprzedzi poddania się iego, i że pozorna większa woyskowa korzyść nad interes kraiu i iego Mieszkańców przeniesioną nie będzie — w Dreznie d. 8. Listopada 1813.

Henryk Wiktor Aug. Baron Ferber.
Józef Fryderyk Zechwitz.
D. Jan August Beek.

Dozwala się drukować — Z. Niemczewski Członek Komitetu Cenzury. W Drukarni Dyecezalney u XX. Missyonarzow

GAZETA KURYERA LITEWSKIEGO.

Prenumerata na tę Gazetę z przesłaniem Pocztą, iako też mieyscowa odnowia się od dnia 1go Stycznia następnego — Prenumeruie się z przesłaniem Pocztą w Expedycyi Gazetney tuteyszego Pocztamtu, i na wszystkich Pocztamtach Panstwa, płacąc rocznie rubli srebr. 14. półrocznie rubli srebr. siedm — Kwartałowa na Pocztę się nie przyymuie. — Prenumerata do odbierania na mieyscu czyni się, iak zwyczaynie. — Redakcya tey Gazety uprasza życzących sobie prenumerować, aby się wcześnie zgłaszać raczyli, gdyż inaczey, nie wiedząc na iaką liczbę exemplarzy ma czynić zakład, nie będzie iéy winą, ieśli opóznieni nie dostaną piérwszych Numerów tey Gazety — Ogłoszenia i ostrzeżenia, tak Urzędowe iako i prywatne, mogą bydź z ktoregokolwiek mieysca pocztą przesłane pod Adressem Redakcyi, z przyłączeniem na koszta potróynego ogłoszenia po kopiciek 5. srebrem od wiersza zwyczaynego pisania, byleby tylko z rzeczy i ze sposobu iéy wyłożenia dalekiego od osobistych czernien Publicznosci udzielone bydź mogły, i byle były zaświadczone urzędownie przez mieyscową Władzę Policyi.

PODRADY

N. 7641.

2 Jako po dwókrotnych wezwaniach do targów na dostarczenie do magazynów po granicznych *w Jurborgu i Kownie*, Prowiantu i Owsa, żądaiący na termina nie stawili się, tedy teraz ieszcze po trzecie od Kommisyi Wileńskiego Prowiantskiego Depo wzywaią się wszyscy, którzy sobie życzyć będą mieć uczestnictwo w tym podradzie, aby się stawili do targów ostatecznie na dzień 7my miesiąca Xbra z zakładami — Dnia 27go Nowembra 1813 roku — Osmey klassy Litwinow.

5 Jako na naznaczone przez Kommissyą Wileńskiego Prowiantskiego Depo do targow termina dla dostarczenia potrzebnych Kancellaryiskich materyałow, nikt się z żądaiących nie stawił, wzywaią się zatém znowu do teyże Kommissyi na ostateczną licytacyą na dzień 15ty następuiącego miesiąca Decembra — Gdzie objawiono im będzie o potrzebie i kondycyach. Dnia 27go 9bra 1813.

Siódmey klassy Pośnikow.

OBWIESZCZENIE

N. 13,380.

3 Obwieszczenie do Prześwietnych Obywateli Gubernii Wołyńskiey, Podolskiey i Kijowskiey, że Dylacye w Sprawach w téy Kommissyi mianych, nad przepis Ordynacyi dozwalanemi nie będą.

Kommissya Sądowa Edukacyyna Gubernij Wołyńskiéy, Podolskiey i Kijowskiéy, Imiennym Ukazem JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI 1807 Roku dnia 21 Grudnia ustanowiona do wiadomości podaie.

Urzędowanie Kommissyi ninieyszéy iest zakreślone wynalezieniem i wyiaśnieniem wszelkich funduszów Edukacyynych z dóbr i summ Po-Jezuickich, oraz z posiadłości i summ Duchowieństwa za granicę odpadłego składaiących się. Do tego celu Kommissya zbliżyć się ma zamiar, lecz czynności iéy muszą się niekiedy przewlekać, gdy Obywatele do teyże Kommissyi pociągnieni, nie staraiąc się o dowody, któreby ich uwolniły od Sprawy, samemi żądaniami, aby każda prawie Sprawa nadal była odłożona, zarzucaią. Kommissya przeto postanowiła zawiadomić Prześwietnych Obywateli, iż odtąd trzymać się będzie przepisu ordynacyi swey punktu 16go i 17go 1808 Roku dnia 9go Lutego ustanowioney, ieden raz po pierwotném Obwieszczeniu, mocna będzie udzielić czasu stronie do wynalezienia Papierów, na drugim terminie Drekret niestanny, gdyby kto nie przyniósł obron, a na trzecim Dekret, czyli z wzaiemnych sporów, czyli też na zaoczność ogłaszać będzie; a iako Kommissya od początku urzędowania swego nie chciała utrudzać Obywateli osobistém stawieniem się, wyiąwszy wypadki, gdzie te były nieuchronne; lecz przyimowała tłómaczenia się w Domu przygotowane, przez umyślnego, choćby nie Plenipotenta, lub przez Pocztę przysłane, tak i na dal podobneż tłumaczenia się, byleby były stosowne do Sprawy, przez Fundusz Edukacyyny rozpoczęte, zbliżaiące do końca każdą Sprawę przymować oświadcza.

To Obwieszczenie, aby każdego wiadomości doszło, Rządom Gubernskim Gubernij Wołyńskiéy, Podolskiey i Kijowskiey, JWW. Marszałkom Gubernskim i Powiatowym, Sądom Niższym każdego Powiatu, z żądaniem ogłoszenia tegoż przesłać, oraz przez Gazetę ogłosić postanawia. Dan w Krzemieńcu dnia 6go Listopada 1813 Roku.

Wacław Boreyko
Michał Sobański (L. S.)
Filip Hrabia Plater

Pisarz F. Rudzki.

N. 13,395.

5 Kommissya Sądowa Edukacyyna Gubernij Wołyńskiey, Podolskéy i Kijowskiéy, uwiadamia Prześwietną Publiczność, iż w dniach, *drugim* Grudnia roku b. *drugim* Stycznia Roku następuiącego 1814. a naostatek na dniu *trzecim* Lutego tegoż 1814 Roku, połowa Dóbr wsi Polemca, Chrypska i Wólk Chrypskiéy w Powiecie Włodzimierskim, dawniey Pawlinów Włodawskich, teraz, z mocy Ukazu Imiennego 1807 Roku dnia 21go Grudnia, Kommissyą niniejszą ustanawiaiącego, i wszelkie własności zagranicznego Duchowieństwa w tym kraiu będące między Fundusze Edukacyyne policzaiącego, do Funduszu Edukacyynego należących, z pod Posessyi dwónasto-letniey Kommendanta Taganrogu Półkownika Rumiancowa wychodzące, w arendowną Possessyą więcéy daiącemu puszczone będą: życzący takowéy arędy opatrzeni w Sądowe świadectwa na zabespieczenie Funduszu Edukacyynego, maią się stawić w Krzemieńcu, iako mieyscu na to przeznaczoném, gdzie o warunkach Kontraktu arędownego uwiadomionemi zostaną. Dan w Krzemieńcu dnia 6go Listopada 1813 Roku.

Podpisano iak wyżéy (L. S.)

Pisarz F. Rudzki.

OGŁOSZENIE SĄDOWE.

1 Na zamiar spełnienia satysfakcyi Wierzycielom do maiątku Kaczan w Powiecie Upitskim położonego, z zawinienia WW. Hubow pretensye stosuiącym, przez Remissę Ziemską Upitską naznaczony Sąd Exdywizorski — Po upłynioney dyllacyi, dla zaszłey w roku przeszłym woyny nie mogąc dzieła ukończyć, dopioro za wydaném Obwieszczeniem to dopełnić postanawia — Wszystkich pretensorow do jawienia swych dowodow na dzień 15, 16, 17 xbra tego roku przed sobą w maiątku Kaczanach wzywa, tam ostatecznie dzieło ukończy, amissyą niejawionych pretensyi ogłosi — o czém uwiadamiam — 1813 9bra 16.

Adam Jasieński Ziem: Upit: i Exd: Regent.

OSWIADCZENIA SĄDOWE.

3 Excerpt Oświadczenia z Protokułu Potocznego

Grodzkiego Pttu Wileń: w dacie niżey wyrażaiącey się zapisanego, i tegoż czasu pod pieczęcią Grodzką Pttu Wileń: jest wydan.

Roku tysiąc ośmset trzynastego, miesiąca Nowembra dwódziestego czwartego dnia.

Przed Aktami Grodzkiemi Pttu Wileń: stawaiąc obecnie Star: Szymel Wolfowicz Nechis Oświadczenie niżey w treści wyrażone wpisać do Protokułu podał w wyrazach takowych: Oświadczenie imieniem Star: Szlomy Zełmana Leybowicza Olszwanika Obywatela miasta Płungian w Powiecie Telszewskim położonego, w rzeczy następney: Różne osoby chcąc nieregularnie zasięgać cudze własnoście, ośmielaią się zformować cudze podpisy, i na onych pozapisuią sobie różne Wexle, Obligi, lub inne Inskrypcye, summy pieniężne zawieraiące, czego zapobiegaiąc oświadczaiący się Olszwanik, ogłasza przez ninieysze Oświadczenie w Akta publicznie w mieyscu Guberńskim zapisuiące się, iż prócz jednego długu za Inskrypcyami Starozakonnemu Dawidowi Szolomowiczowi Gordonowi należnego, Szloma Zelman Leybowicz Olszwanik Obywatel Płungian: żadnych więcey długow nie ma, Wexlow, Obligow, lub Inskrypcyi nikomu więcey nie wydawał, i z tego powodu kto tylko mieć może u siebie z jakiego bądź źrzódła wynikaiące, od oświadczaiącego się powydawane, pod jakim tytułem Inskrypcye, raczy się nadgłosić do Aktora Szlomy Zelmana Leybowicza Olszwanika, mieszkaiącego w Płungianach w Powiecie Telszewskim w przeciągu trzech miesięcy od daty ninieyszey, gdyż po upłynionym takowym terminie, wszelkie Inskrypcye okazać się mogące z podpisem oświadczaiącego Szlomy Zelmana Leybowicza znaleść się mogące, będą uważane za poformowane, podeyrzane i kassacie uległe, nie zaprzeczaiąc długu Dawidowi Szolomowiczowi Gordonowi należnego, chociaż po takowym zamierzonym terminie, którego długu jako realnego zawsze akceptować będę, zastrzega oświadczaiący, oraz iżby nikt onemu odtąd nie kredytował, chybaby na Dokumenta w Ziemstwie Telszewskim przyznać się mogącemi, i w tym celu ninieysze zapisuiąc Oświadczenie, one do Gazet Kuryera Litewskiego, przez trzy następne Numera ogłosić submituie się — U tego Oświadczenia podpis w Protokule taki: Szymel Wolfowicz Nechis — proszony od Aktora. —

Correctum Jan Justyn Sperski Grodzki Wileńskiego Powiatu Regent.

OSTRZEZENIA

1 W Roku idącym 1813. — Po zaszłey śmierci Karola Vietinghoffa Rotmistrza, człek jego powracaiąc do domu, wszelkie znayduiące się przy zeszłym Papiery: przywiózł do niżey podpisanego — „ Między niemi znayduią się Obligi, jako to: pod datą 1806. Aprila 10. na złłch 1,000 1808. Julii 8 na Rubli 10. tegoż roku 7bra 4 na Rubli 5 1809. Februarii 16 na Rubli 5 Junii 14go na Rubli 5. Junii 27go na Rubli 5. przez W. Marcina Wolskiego Komornika Wileń. W. Szymonowi Godzilińskiemu — 1795 Marca 19 na Rubli Srebrnych 320 od JW. Łopacińskiego Marcina — W. Janowi Wolskiemu, po śmierci którego w Roku 1808 Julii 8 na tęż summę przelew od W. Marcina Wolskiego W. Szymonowi Godzilińskiemu powtóre 1810 Aprila 21 na Rubli srebrnych 434 od W. Stanisława Zahorskiego Mostowniczego Brasław. JW. Marcinowi Łopacińskiemu Podkomorzemu 1811 Maja 28 na Rubli srebrnych 200. od W. Jana Zahorskiego Magazn. Wileńskiego temuż JW. Łopacinskiemu 1808 Januarii 27 na Rubli srebr. 100 od W. Pawła Łopacinskiego Łowczego Upitskiego W. Maciejowi Glińskiemu 1809 Februarii 2go od tegoż Staro-Zakonnemu Lewinowi Berkowiczowi na Rubli 55 wydane — „ Ażeby zatém właściciele wymienionych Obligów, przez zaginienie onych, nieponosili straty — Dla tego niżey piszący się zawiadamia, iż chcący pozyskać one, maią przybydź, lub zgłosić się do maiątku mego Lepar w Powiecie Upitskim położonego, z Dowodami Prawnemi, i Swiadectwami Urzędowemi, wykazuiącemi należności sobie w górze pomienionych Obligów — Datt 1813 9bra 18 dnia.

Maurycy Wigantt Sędzia Granicz. Upitski.

2 Niżey wyrażony podaię do wiadomości publiczney, iż w dniu 21 9bra roku idącego wydałem moią plenipotencyą W. Józefowi Paszkiewiczowi Adwokatowi Subseliow Wileńskich do pozyskania debitow na niektórych dłużnikach Marku Izakowiczu Dekretem Ziem: Wileń: dla mnie zasądzonych, teraz gdy powodowały mię sprawiedliwe przyczyny odzyskać takową od W. Paszkiewicza plenipotencyą, którą w dniu 30 9bra i odzyskałem, z takiey to pobudki zostaię w potrzebie upraszania tych wszystkich, z któremiby pomieniony W. Paszkiewicz przez ciąg plenipotentowania czynił rozrachunki, i odbierał pieniądze, iżby raczyli dla obustronney spokoyności zawiadomić o tym uproszonego odemnie W. JP. Jana Grobickiego Adwokata Sądu Gł. w domie zeszłego Bartoszewicza Kowala na Skopówce mieszkaiącego — Co aby doszło do wiadomości przynależytey, niniey-szą awizacyą przez potrzykrotne ogłoszenie do Gazet podałem — Roku 1813 Grudnia 3 dnia.

Antoni Prozor